ԵՐԹՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 357 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ— 27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1858

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

Տարեկան գինն է . . . . 130 ղրշ
Վեցամսեայ „ . . . . 70 „
Եռամսեայ „ . . . . 40 „
Մէկ ծանուցումը ասղին 3 գուռուշ է։
Աստրաղրութիւնները կանխիկ են։
Աստրաղրութիւնները ամեն ամսոյն 1ին եւ 16ին կը սկսին։

Դուրս երթալիք լրագիրներուն ծանրոյ ծախքը ամեն մէկ թիւին համար 20 փարա է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նոմակ կամ որեւ իցէ գրութիւն, խմբագրին պիտի ուղղուի. եւ ասոնց ծանրոյն ծախքը խրկողին վրայ է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՑՈՒՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՍԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Եւրոպայէն եկած լուրերը մինչեւ Նոյեմբեր 15/27 կը հասնին։

Ընդհանուր լրագիրներէն ոմանք լուր հաներ էին թէ Պաղեստինոյ ու Սուրիոյ կառավարութեանց մէջ ծանր գժտութիւն ծագելով՝ Պաղեստինի իւր յարաբերութիւնները պիտի կտրէ Սուրիոյ հետ։ Այս լուրը մեծ անհանգստութիւն պատճառեց Փարիզի մէջ։ Պաղեստինոյ կառավարութիւնն այս անհանգստութիւնը փարատելու ուզելով, Նոյեմբեր 11ին Վալեվսքի կոմսը բոլոր աէրութեանց դեսպաններուն կոչունք մը ըրաւ, եւ հոն ամենուն միաբան հանգարտեցուց՝ յայտարարութիւն ընելով թէ Ս. Նաբոլէոն կայսրը միտք չունի բնաւ իր մինչեւ հիմա բռնած խաղաղասէր քաղաքականութենէն բաժնվելու։ Այս յայտարարութիւնը մեծ գոհութիւն պատճառեց աէրութեանց դեսպաններուն, որոնք անմիջապէս իրենց տրքունեացն հաղորդեցին զայն հեռագրով։

Լոնդրայի ու Փարիզի լրագիրները լուր կուտան թէ Ընդհանուր ու Պաղեստինոյ կառավարութիւնները՝ Սուրիոյի ծովերուն մէջ Սպանիոյ ձեռքը եղած Ռուպա կղզին պաշտպանելու համար ծովային զօրութիւն պիտի խրկեն այն կողմերը, որպէս զի Սպանիոյ աէրութիւնը Մեքսիկայի ու Մարոքի հետ ղբաղած ժամանակը՝ Սուրիոյոյ կողմէն յարձակում մը չըլլայ Ռուպա կղզւոյն վրայ։

Սպանիայի կառավարութիւնը Մարոքի կայսրէն հաստատում խնդրելու նպատակաւ նոյն աէրութեան Թանճէր մայրաքաղաքը ունեցած դեսպանին խրկած պատուէրները եւ իւր ծովային զօրութեան հրամանատարներուն խրկած հրամանները՝ յատուկ շրջաբերական նամակաւ մը Եւրոպայի զանազան աէրութեանց քով ունեցած դեսպաններուն ծանոյց։

Յիշեալ շրջաբերականին իմաստը սա է թէ շողեշարժ նաւախումբ մը պիտի երթայ Թանճէրի առջեւ, եւ տեղւոյն սպանիացի դեսպանին ձեռքը եղած առաջարկութիւններուն ուժ պիտի տայ։ Մինդամայն Մարոքի ծովեզերքները պաշարելով պիտի քննէ թէ յիշեալ երկրին նաւերը՝ Սպանիայի ու Մարոքի մէջ հաստատված ծովային դաշնադրութեան պայմաններուն հաւատարիմ կը վարվին։ Թէ որ տեսնեն թէ չեն վարվիր, զանձնն ալ դերի պիտի բռնեն կամ այլեն։ Միւս կողմանէ ալ թէ որ Թանճէրի սպանիացւոյ դեսպանին ընելիք առաջարկութիւնները չընդունվին, խրկված նաւախումբին հրամանատարը՝ թշնամութեան ըսկսելէ առաջ՝ Սպանիոյ կառավարութեան նոր հրամանին պիտի սպասէ։

Եւրոպական լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Մարոքի կայսրը Սպանիայի կառավարութեան հետ հաշտվելու առաջարկութիւններ ըրեր է։

Ընդհանուր լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Պաղեստինոյ ու Ընդհանուր կառավարութիւնները Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց հետ դաշնադրութիւն մը ըսարարդրեր են Ղլանդեան ովկիանոսէն Խաղաղական ովկիանոս անցնելու ճամբաներուն անկախութիւնն ապահովցնելու համար, եւ այս պայմաններուն զործադրութեանը համար երեք աէրութեանց կողմանէ զօրաց դունդեր պիտի դրվին այն ճամբաներուն վրայ։

Այս կարգադրութեան վրայ, Լոնդրայի ու Փարիզի մէջ ջանք կըլլայ հիմա ընկերութիւն մը կազմելու, եւ Կեդրոնական Ամերիկայի մէջ Նիքարակուայի պարանոցը կտրելով երկու ովկիանոսներն իրար կցելու։ Այս մեծ եւ կարեւոր գործին կատարվանը համար 120 միլիոն ֆրանք պէտք կըլլայ։ Բայց թէ որ ջրանցքը բացվի, անցու գարձ բնող ճանապարհորդներէն, վաճառականներէն եւ ջրանցքին երկու կողմը եղած երկիրներուն գործածվելէն գոյացած եկամուտը 50 միլիոն ֆրանքի կը հասնի կըսեն։

Զինաստանէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ հոկտ. 11ին Ջանկայիի Սուաթով նաւահանգիստին վրայ Թաթառ (Թուրանցի) իջնալով, հոն գտնված 23 նաւերուն կէսն առնին կրակվեր են շատ մարդ մեռնելով։

Ռոչինչինի դէմ պատերազմի գացող գաղղիական ու սպանիացի զօրքերը Թուրանի կղզին Ռոչինչին անցնելով Ժուրան քաղաքն ու Ֆէօքօի մէջ երկու բերդ առեր են։ Ռոչինչինի կայսեր զօրքերը շատ կորուստ ունեցեր են. Դաշնակիցք 200 զինեալ ու երկաթի թրնդանօթներ դտեր են ամրոցներուն մէջ, եւ կը պատրաստվին եղեր աէրութեան Ֆիւէ մայրաքաղաքին վրայ քալելու։ Կըսվի թէ 100 հազար պահազան զօրք կայ յիշեալ մայրաքաղաքին մէջ։

Ռոչինչինի աէրութեան ու Գաղղիոյ եւ Սպանիոյ աէրութեանց մէջ այս օրերս բացված պատերազմին առթիւ՝ գաղղիական Ռնդ լրագիրն յիշեալ աէրութեան աշխարհագրական դիրքին եւ քաղաքական կազմութեանն ու պատմութեանը վրայ հետաքրքրական տեղեկութիւնները տուած ըլլալով, արժանի կը համարինք զանոնք թարգմանել՝ ի ծանօթութիւն մեր արդոյ ընթերցողաց։

« Ընդամի աէրութիւնը՝ որուն Եւրոպայի մէջ շատ անդամ Ռոչինչին անունը կուտան յանիրաւի, որովհետեւ Ռոչինչին Ընդամի աէրութեան մէկ մասն է, երեք զատ թագաւորութիւններէ կը բաղկանայ, որք են՝ Ռամպոմ, Ռոչինչին Սիամբայի հետ եւ Թոնքինկ։ Այս երեք երկիրները երկար ժամանակ զատ թագաւորներ ունէին, բայց 1802 թուականէն ի վեր միակ կառավարութիւն մը կը ձեւացընեն, որ նաւ հարկատու է Զինաստանի աէրութեան։ Այս պատճառաւ Զինացիք ամեն ժամանակ Ընդամի կայսրները երկրորդ կարգի իշխաններ համարած են, որոնք Զինաստանի կայսեր կողմանէ տրված սահմանագրութեան զօրութեամբը թագաւորական իշխանութեան կը հասնէին։

« Ընդամի աէրութիւնը երեք զատ կառավարութիւններու եւ երսունուերկու կուսակալութեան բաժնված է։ Ռամպոմի եւ Թոնքինի երկիրները փոխարքայներ ունին որ Ընդամի կայսեր հրամանին ներքեւ են։ Սայորը Ֆիւէ կամ Ֆիւշուան կը նստի որ բոլոր աէրութեան մայրաքաղաքն է Ռոչինչինի երկրին մէջ՝ համանուն գետին վրայ շինված, եւ 50000ի չափ բնակիչ ունի։

« Թոնքինկի փոխարքայութիւնը տասնեւհինգ գաւառի բաժնված է, եւ մայրաքաղաքն է Ռէչօ կամ Ռաչաօ, որ տեղացիները Պաք-Թան կամ հիւսիսային ամուր քաղաք կը կոչեն։ Սակայն՝ բոլոր Ընդամի աէրութեան ամենէն մեծ եւ բազմամարդ քաղաքն է, եւ ամենէն աւելի հոն յառաջ գացած են արհեստներն ու վաճառականութիւնը։ Ռամպոմի փոխարքայութիւնը վեց գաւառի բաժնված է, եւ մայրաքաղաքն է Սայ-Կօնկ։ Հոն գտնվող հռոմէական քարոզիչներուն խօսքին նայելով, այս երկիրը աէրութեան ամենէն բարեբեր եւ հարուստ մասն է, եւ անոր ցորենի շահմանն է։ Ընդամի կայսրը ասոնցմէ զատ ուրիշ քանի մը երկիրներ ունի, որոց մէջ նշանակութեան արժանի են Ռան-Ռաօ եւ Լաւս, որոնք զանազան մանր իշխանութիւններէ բաղկացեալ են, որոց մէկ քանին Զինաստանի, Սիամի եւ Պիրմանի աէրութիւններուն հարկատու են։

Ռոչինչինի կլիման՝ իր աշխարհագրական դիրքին հակառակ՝ Նգկասատանի չափ տաք չէ։ Ձորս եղանակները հոն կատարեալ են։ Յունիս, յուլիս եւ օգոստոս ամիսներն ամառ է եւ խիստ սաստիկ տաք կընէ օրուն եւրոպացիք նեղութեամբ կը դիմանան։ Սեպտեմբեր, հոկտեմբեր եւ նոյեմբեր ամիսներուն մէջ տաքը կը նուազի եւ օդը բարեխառն կըլլայ։ բայց սեպտ. եւ հոկտ. ամիսներուն մէջ հիւղնդանման անձրեւներ կուգայ, ժանտանդ լեռները, որով դաշտերը կը լենան եւ մեծամեծ լիներ կը ձեւացընեն։ Զմեռուան ամիսները՝ այսինքն դեկտեմբեր, յունվար եւ փետրվար՝ այնչափ անձրեւաշէն չեն, բայց աւելի ցուրտ են։ Իսկ մարտ, ապրիլ եւ մայիս ամիսներուն պէս քաղցր եւ զուարճալի ամիսներ բնաւ մէկ երկրի մը մէջ չկայ։ Բոլոր երկիրը գոլորով, ծաղկներով եւ պտուղներով կը ծածկվի։

« Ռոչինչինի հողային բերքերը շատ են եւ բազմատեսակ։ Սոմն ու ոչխարը խիստ առատ է եւ ծովային բերքերն ամբաւ են։ Թէ որ այս երկիրը լաւ մշակված ըլլար, աշխարհիս ամենահարուստ երկիրներէն մէկը կըլլար։ Դժբաղդաբար անխելք ու նոզկալի կերպով կը կառավարվի, եւ փոխանակ բնակիչներն հանգիստ ու բարեկեցիկ ընելու՝ վերջին աստիճան խեղճ ու թշուառ ըրած է։

« Ընդամի կառավարութիւնը բացարձակ միապետութիւն է։ Կայսրն՝ իր ամեն գործերուն մէջ՝ ոչ կանոն կը ճանչնայ եւ ոչ օրէնք. ամեն բան իր ուզածին պէս եւ իր հաճոյքը համար կընէ։ Տէրութիւնը ազատակ մընէ՝ միայն իր շահուն համար մշակեալ։

« Ռոչինչինի մէջ ինքնիշխան թագաւորութիւն հաստատվիլը Քրիստեական 1600 թուականէն կ'ակսի։ Առաջին թագաւորն եղաւ Թրիէն-Ալուօնկ, որ երեսունումէկ տարի իբրեւ հաստատակ կուսակալ երկիրը կառավարելէ հետեւ՝ 1600ին թագաւոր եղաւ։ Այս առաջին թագաւորը ինը յաջորդ ունեցաւ մինչեւ 1777 թուականը, անկէ հետեւ երկու տարիի չափ պարապ միջոց անցաւ, եւ այն միջոցին թոնքինկցիները Ռոչինչինի տիրեցին։ 1779ին՝ թագաւոր նստաւ Սրկայէն-Ընհ՝ որ քեսորդին էր վերջին Ֆիւէ-Ալուօնկ թագաւորին՝ որ երկու տարի առաջ ապստամբներէն բռնվեր ու սպաննվեր էր։

« Սրկայէն-Ընհ առաջ միայն ստոյգին Ռոչինչինի թագաւոր եղաւ, եւ քանի մը անգամ հոնկէ վռնտվեցաւ ապրստամբներէն։ Բայց 1801ին սաստիկ պատերազմէ մը ետեւ բոլոր Ռոչինչինի տիրեց։ 1802ին թոնքինկը նուաճեց եւ ինքզինքը Ճիա-Լօնկ անուանել տուաւ։

« Այս թագաւորը երկրին մէջ եկած գացած թագաւորներուն ամենէն մեծն է։ Այս է որ անցեալ դարուն վերջը Գաղղիոյ հետ դաշնադրութիւն ըրաւ եւ Ընդամի կայսերութիւնը հիմնեց։ 1820ին մեռաւ եւ իրեն յաջորդ թողուց իր Մինհ-Մինհ որդին որ 21 տարի թա-

դաւոլեց, եւ իր տեղը նստաւ Թ. Հիւն-Թրի, որ նոմն ասրի թագաւորելէ ետեւ 1817 ին մեռաւ։

" Էսոր տեղն անցաւ իր որդին Թիւ-տիւք՝ այժմեան կայսրը։ Ընկիկա իր անդրանիկ եղբօրն իրաւունքը ոտքի տակ առնելով՝ աթոռն անկէ յափշտակեց՝ իւր հօրն առաջին պաշտօնեին ենթադրեալ հընարքներովը, որուն ազգէկին առած է, եւ մինչեւ այս օր ալ իրեն խոր հրդեհանն է։ Այս մարդը՝ խստասիրտ եւ անդութ է եւ աստիկ ատելութիւն ունի օտար ազգայ դէմ։

" Զրիստանէու թիւնը 1615 ին մըտաւ Ասիոյ այս մասին մէջ։ Նոյն թուականին, Ղաբոնի կայսրը իր երկիրներուն մէջ եղած բոլոր քարոզիչները վռնտելով, անոնք ալ Զոչինչին, Զամպօճ, Թոնքինկ եւ Հայնան կղզին քաշվեցան։ Էս քարոզիչներն ամենն ալ ճիզվիթ կրօնաւորներ էին։ 1787 ին երբոր ճիզվիթաց կարգը խափանեցաւ, ուրիշ կարգի կրօնաւորներ գացին անոնց տեղը եւ անոնց պաշտօնը արժանապէս շարունակեցին։

" Թէպէտ եւ սոսկալի հալածանքներ եղաւ ժամանակ ժամանակ, այսուամենայնիւ քրիստոնէութիւնը Զոչինչինի մէջ տարածեցաւ, եւ այնչափ շատցաւ ժողովրդեան մէջ՝ որ առաջքը չկրցաւ առնվիլ։ Ղիա-Լոնկ կայսր օրամէջը հալածանքը դադրեցաւ եւ մինչեւ անդամ խիստ յաջող ժամանակ մը եղաւ հռոմէականութեան համար։ Բայց 1820 ին յիշեալ կայսր մեռնելէն ետեւ, նորէն հալածանքն սկսաւ։ Մանաւանդ 1830 էն ՝ի վեր այն աստիճան անդութ կերպանք մը առաւ՝ որուն նմանը մէկ երկրի մը մէջ չտեսնվիր։ Ամեն գի Զոչինչինի մէջ քրիստոնեայները կատղած փիղերու առջեւ կը ձգեն, որոնք առուծներէն ու վագրերէն աւելի մեծ կատաղութեամբ զանոնք կը պատառեն։

" Զոչինչինի եւ Զամպօճի քարոզիչները մեծ մասամբ դաղղիացի են։ եւ իրենց անձնանուիրութիւնն ու արիութիւնը ամեն գովեստներէ վեր է։,,

---

Պարկոթայի լրագիրները հոկտեմբեր 23 թուով լուր կուտան թէ Հնդկաստանի մէջ անդղիացիք քանի մը նոր յաջողութիւններ ձեռք բերեր են ապստամբներուն դէմ։

Ընուանի կոմս Մոնթալամպէռ դաղղիացի մատենագիրը՝ Ամ. Նաբոլէոն կայսեր կառավարութեանը դէմ գիրք մը հրատարակելով, վեց ամիս բանտարկութեան եւ 3000 ֆրանք տուգանքի դատապարտվեցաւ։

Ռեդրսպուրկէն Եւրոպայի լրագիրներուն գրված նամակներ լուր կուտան թէ Ամ. Հղեքսանդր կայսրը գիտաւորութիւն ունի յառաջիկայ գարնան Պաղեստինա երթալու եւ Ամ. Նաբոլէոն կայսեր հետ տեսնվելու։

Հարաւային Ամերիկայի մէջ Պաղեսյ ձեռքը եղած Պիւյան կղզւոյն մէջ հարուստ ոսկւոյ հանքեր գտնվեր են, որոնք կանոնաւորկերպով պիտի հանվին։

Փարիզի Լ-Նէվ- անուն ճիզվիթական լրագիրը Պոլսեցի Մորթարա անուն Իսրայէլացիին որդւոյն յափշտակվելուն գործը արդարացընելու համար Եւրոպայի լրագիրներուն հետ մեքառած ժամանակը՝ Իսրայէլացւոյ կրօնքը նախատելու խօսքեր ալ ըրած ըլլալով, Փարիզի հրէից կեդրոնական ժողովը՝ որուն նախագահն է անուանի Գ. Ռոթշիլտ սեղանաւորը՝ Լենիվէոին դէմ բողոք ըրին, եւ դատաստանի պիտի քաշեն զանիկա։

Գերմանիայի Լեթէբանոնս լրագրին մէջ հրատարակված նամակներու խօսքին նայելով, Նարօլլի թագաւորու թեան մէջ մօտ օրերս յեղափոխութիւն մը կելլու խօսքեր կը պարտին։ Սասարակայ մարքին յու զմանը պատճառներէն մէկն ալ աւազակու թեան մեծ ընկերու թեան մը յայտնվիլն է, որ մինչեւ եկեղեցիներուն մէջ մեծ վնասներ կը գործէր, եւ բոլոր ըրածը կը ծածկվի եղեր նոյն իսկ անոնց ձեռքը՝ որոնք այսպիսի եղեռնագործութիւնները զսպելու պաշտօն ունին։ Նաբոլլի մայրաքաղաքին տեսչութեան բոլոր ոստիկանները պաշտօնէ գադարեր են եւ երկուքն ալ բոլորովին ճամբայ դրվեր են։

Նաբոլլի թագաւորը թարէնթայի երկաթուղին շինող ընկերութեան արգիլեր է օտարազգի գործաւորներ բանեցընելը։

Եւրոպական լրագիրներուն խօսքին նայելով՝ Հռոմի երկիրներն ալ խաղաղ վիճակի մէջ չեն։ Հռոմն հեռագրով հրաման գացեր Անքոնա, Եէզի, Մաչերատթա եւ ուրիշ քաղաքներ, եւ բազմաթիւ անձինք բանտարկվեր են քաղաքական դիտաւորներու պատճառաւ։

Անդղիական թերթերը կըսեն թէ մոքերուն վիճակին նայելով՝ թէ որ Հռոմի տերութեան երկիրները պահպանող դաղղիական զօրքերն անկէ մեկնին, մեծ յեղափոխութեան փոթորիկ մը կելլէ։

Աւարիոյ կառավարութիւնը նոր օրէնք մը կը պատրաստէ Հունդարիա (Մահառատան) դաղթական խրկելու համար։ Էս նպատակին դիւրաւ հասնելու համար քանի մը արտօնութիւններ պիտի տայ տրպէս զի Գերմանիայէն Ամերիկա եւ ուրիշ օտար երկիրներ գացող դաղթականները Հունդարիա երթան։

Երեւելեան վերջին պատերազմին ժամանակը Սեւ ծովու անդղիական նաւախումբին հրամանատարութիւն ընող անուանի Լորա Լայընս ծովապետը ամսոյս 11ին վախճանեցաւ՝ ՝ի հասակի 68 ամաց։ Անդղիոյ բոլոր լրագիրները համաձայն գովութեամբ կը յարդեն այս երեւելի ծովապետին յիշատակը։

Ժամանակ մը ՝ի վեր խօսք կը պտտի թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը Իտալիայի մէջ Մոնտէնեգրոյ իշխանութեան փոքրիկ երկիրը գնոյ առնելու կաշխատի։ Էս լուրը երկար խորհրդածութեանց նիւթ եղած էր Պաղղիոյ Անդղիոյ Պէլճիքայի ու Աւստրիոյ լրագիրներուն։ Սակայն Մոնտէնեգրոյ լրագիրը յայտարարութիւն կընէ թէ խիստ պայծառ առաջարկութիւններ եղեր են այս օրերս Մոնտէնեգրոյ Զարլօ իշխանին՝ էէ թէ Ռուսիոյ կողմէն, այլ Սարտենիայի կառավարութեան կողմէն՝ այս իշխանութեան երկիրը ծախու առնելու համար։ բայց Զարլօ իշխանը չէ ընդուներ այն առաջարկութիւնները։

Մայրաքաղաքիս Ժուռնալ լրագիրն հետեւեալ լուրերը կուտայ Մոլտաւիայի ու Վալաքիայի վրայօք։

" Մոլտաւիայի ու Վալաքիայի մէջ գործերուն վիճակը ասկից քանի մը օր առաջ բաւական ծանրցած էր։ Եբիկու իշխանու թեանց առ ժամանակեայ Գայմագամութեանց ժողովները՝ իրենց իշխանութեան սահմանին դուրս գործեր ընելով, կայսերական կառավարութիւնը՝ որ վերջին կարգադրութեանց ճշդիւ կատարումը կուզէ, բնականաբար դժուարեցաւ այս բանին։ Սեեւաբար՝ Փարիզի դաշնագրութիւնը ստորագրող տերութեանց եբեսփոխաններուն հետ խորհուրդ ընելով՝ վերոյիշեալ գայմագամութեան ժողովներուն բռնած ընթացքին տգիտանաւոր ըլլալը ճանչցվեցաւ։ Ուստի ամենուն կողմէն հեռագրով հրաման եւ պատուէր խրկվեցաւ Գուքրէշ ու Եաշ որպէս զի վերջին կայսերական հրովարտակին մասը համաձայն ընթացք բռնվի։ Հեռագիրը անյապաղ վսեմ. Էֆիֆ պէյին իշխանութեանը ներքեւ պիտի գրվի, եւ թէ որ Գայմագամութեան ժողովին անդամներն հրաժարին՝ անոնց տեղը ուրիշ անձինք ընտրելու համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնված են։ Կը յուսացվի որ այս հրամանները հոն հասնելուն պէս կատարեալ գործադրութիւն կը գտնեն։ Ամեմ. Բեամիլ եւ Էֆիֆ պէյերը Գուքրէշ ու Եաշ պիտի մնան Օսբոտարներուն ընտրութեանը ներկայ գտնվելու, եւ պիտի հրսկեն որ Բ. Դրան տիրապետական իրաւանցը դպչելիք գործ մը չկատարի։,,

---

Սերվիայէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ գործերն հոն կարգի դրվելով միտքերը հանդարտեր են։

Ղէրային ընդհանուր ժողով մը կազմվելու համար յատուկ օրէնք մը շինվեր է եւ Սերվիոյ իշխանն ալ նոյն օրէնքը հաստատեր է։

Մայրաքաղաքիս Ժուռնալ լրագրին գրած նամակներ լուր կուտան թէ Գ. Ղեքսանդր կայսրը դիտաւորութիւն ունի յառաջիկայ գարնան Պաղեստինա երթալու եւ Ամ. Նաբոլէոն կայսեր հետ տեսնվելու։

Էսարիոյ կառավարութիւնը նոր օրէնք մը կը պատրաստէ Հունդարիա (Մահառատան) դաղթական խրկելու համար։ Էս նպատակին դիւրաւ հասնելու համար քանի մը արտօնութիւններ պիտի տայ տրպէս զի Գերմանիայէն Ամերիկա եւ ուրիշ օտար երկիրներ գացող դաղթականները Հունդարիա երթան։

Երեւելեան վերջին պատերազմին ժամանակը Սեւ ծովու անդղիական նաւախումբին հրամանատարութիւն ընող անուանի Լորա Լայընս ծովապետը ամսոյս 11ին վախճանեցաւ՝ ՝ի հասակի 68 ամաց։ Անդղիոյ բոլոր լրագիրները համաձայն գովութեամբ կը յարդեն այս երեւելի ծովապետին յիշատակը։

Ժամանակ մը ՝ի վեր խօսք կը պտտի թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը Իտալիայի մէջ Մոնտէնեգրոյ իշխանութեան փոքրիկ երկիրը գնոյ առնելու կաշխատի։ Էս լուրը երկար խորհրդածութեանց նիւթ եղած էր Պաղղիոյ Անդղիոյ Պէլճիքայի ու Աւստրիոյ լրագիրներուն։ Սակայն Մոնտէնեգրոյ լրագիրը յայտարարութիւն կընէ թէ խիստ պայծառ առաջարկութիւններ եղեր են այս օրերս Մոնտէնեգրոյ Զարլօ իշխանին՝ էէ թէ Ռուսիոյ կողմէն, այլ Սարտենիայի կառավարութեան կողմէն՝ այս իշխանութեան երկիրը ծախու առնելու համար։ բայց Զարլօ իշխանը չէ ընդուներ այն առաջարկութիւնները։

Մայրաքաղաքիս Ժուռնալ լրագրին հետեւեալ լուրերը կուտայ Մոլտաւիայի ու Վալաքիայի վրայօք։

" Մոլտաւիայի ու Վալաքիայի մէջ գործերուն վիճակը ասկից քանի մը օր առաջ բաւական ծանրցած էր։ Եբիկու իշխանութեանց առ ժամանակեայ Գայմագամութեանց ժողովները՝ իրենց իշխանութեան սահմանին դուրս գործեր ընելով, կայսերական կառավարութիւնը՝ որ վերջին կարգադրութեանց ճշդիւ կատարումը կուզէ, բնականաբար դժուարեցաւ այս բանին։ Սեեւաբար՝ Փարիզի դաշնագրութիւնը ստորագրող տերութեանց եբեսփոխաններուն հետ խորհուրդ ընելով՝ վերոյիշեալ գայմագամութեան ժողովներուն բռնած ընթացքին տգիտանաւոր ըլլալը ճանչցվեցաւ։ Ուստի ամենուն կողմէն հեռագրով հրաման եւ պատուէր խրկվեցաւ Գուքրէշ ու Եաշ որպէս զի վերջին կայսերական հրովարտակին մասը համաձայն ընթացք բռնվի։ Հեռագիրը անյապաղ վսեմ. Էֆիֆ պէյին իշխանութեանը ներքեւ պիտի գրվի, եւ թէ որ Գայմագամութեան ժողովին անդամներն հրաժարին՝ անոնց տեղը ուրիշ անձինք ընտրելու համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնված են։ Կը յուսացվի որ այս հրամանները հոն հասնելուն պէս կատարեալ գործադրութիւն կը գտնեն։ Ամեմ. Բեամիլ եւ Էֆիֆ պէյերը Գուքրէշ ու Եաշ պիտի մնան Օսբոտարներուն ընտրութեանը ներկայ գտնվելու, եւ պիտի հրսկեն որ Բ. Դրան տիրապետական իրաւանցը դպչելիք գործ մը չկատարի։,,

---

Սերվիայէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ գործերն հոն կարգի դրվելով միտքերը հանդարտեր են։

Ղէրային ընդհանուր ժողով մը կազմվելու համար յատուկ օրէնք մը շինվեր է եւ Սերվիոյ իշխանն ալ նոյն օրէնքը հաստատեր է։

Էմսոյս 10 ին Ծերպուտի ժողովը գումարվելով որոշեր է որ ընդհանուր ժողովը նոյեմբեր 30 ին Պէլկրատ գումարվի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Ընտաւոլի ընդհանուր համարակալ (պաշ մուհասէպէճի) Իրֆան պէյը գանձուց պաշտօնէի Միւսթէշար անուանեցաւ։

Կայսերական նամակատանց վերատեսուչ Եաղիֆ պէյը Օէճրէի վերատեսուչ անուանեցաւ։

Գանձուց պաշտօնատան քարտուղար Բիզա պէյը նամակատանց վերատեսուչ անուանեցաւ։

Երեքշաբթի օրը արտաքոյ կարգի խորհուրդ մը եղաւ Բ. Դուռը, բարձրապատիւ Մեծ Եպարքոսի նախագահութեամբը։

Կայսերական կառավարութեան Ընդհանէն փոխ առած դրամոյ գործածութեանը համար սահմանված խառն յանձնաժողովին անդամները՝ ամեն երեքշաբթի օրերը գումարվելէ զատ՝ անցեալ հինգշաբթի օրը յատուկ ժողով մ՚ալ ըրին գանձուց պաշտօնատունը, ուր վերամարեալ գանձուց պաշտօնեան փոխ առնված ստակին երեք ամսէ երեք ամիս վճարելիք շահուց գումարը՝ որ 65,700 անդղիական լիրա կընէ՝ յանձնաժողովին յանձնեց իրրեւ աւանդ։ Էս գումարը ապարդիւն չմնալու համար, յանձնաժողովին անդամները կարող պիտի ըլլան ապահով երաշխաւորութիւններով զանիկա շահեցընելու։

Եւրոպայի լրագիրներէն տեսնվեր է որ Հիսատէի մէջ նոր դժուարութիւններ ծագեր են։ Էս լուրը սրխալ ըլլալու է, վասն զի կայսերական կառավարութիւնը յատուկ տեսուչ խրկած է Սայիտ փաշան որ հիմա Հիսատէ հասած է, ինչպէս նաեւ Նամըգ փաշային տեղ խրկված նոր կուսակալը։ Կայսերական կառավարութիւնը ընդարձակ իշխանութիւն տուած է Սայիտ փաշային՝ որ ամեն կերպ դէպքերու առաջքն առնելու բաւական է։

Աղեքսանդրիայէն նոյեմբեր 4/16 թերթով մայրաքաղաքիս Բ-էս դ'Օ-էն լրագրին գրված նամակ մը հետեւեալները կուտայ Հիսատէյի վրայօք։

" Եգիպտական Զ-դէ շոգենաւը ամսոյս 7 ին Հիսատէէն Սուէիշ դալով հետեւեալ լուրերը բերաւ։

" Իր հոնկէ մեկնելէն չորս օր առաջ՝ Նամըգ փաշան Հիսատէի ամենէն հարուստ եւ խօսքի տէր տասնվեց վաճառականներէն տասն հոգի բանտարկեց Գատրն ալ մէկ տեղ՝ որ սպանեալ Գաղղեոյ հիւպատոսին Զանչելար Մ. Լամբրայի տեղեկագրին մէջ իբրեւ սպանութեան դրդռիչ նշանակված էր։ Էս բանտարկութիւնը մեծապէս ապշեցուց Հիսատէյի բնակիչները։ Եւրոպացիք հիմա նաեւ երէն ցամաքը կիջնեն, համարձակ կը պտտին քաղաքին մէջ՝ ուր կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ։,,

Ամերիկայէն նոյեմբեր 4/16 թերթով մայրաքաղաքիս Բ-էս դ'Օ-էն լրագրին գրված նամակ մը հետեւեալները կուտայ Հիսատէյի վրայօք։

" Եգիպտական Զ-դէ շոգենաւը ամսոյս 7 ին Հիսատէէն Սուէիշ դալով հետեւեալ լուրերը բերաւ։

" Իր հոնկէ մեկնելէն չորս օր առաջ՝ Նամըգ փաշան Հիսատէի ամենէն հարուստ եւ խօսքի տէր տասնվեց վաճառականներէն տասն հոգի բանտարկեց Գատրն ալ մէկ տեղ՝ որ սպանեալ Գաղղեոյ հիւպատոսին Զանչելար Մ. Լամբրայի տեղեկագրին մէջ իբրեւ սպանութեան դրդռիչ նշանակված էր։ Էս բանտարկութիւնը մեծապէս ապշեցուց Հիսատէյի բնակիչները։ Եւրոպացիք հիմա նաեւ երէն ցամաքը կիջնեն, համարձակ կը պտտին քաղաքին մէջ՝ ուր կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ։,,

Վերոյիշեալ նամակին խօսքին նայելով՝ այս բանտարկեալ վաճառականներն ալ Հիսատէյի մէջ եղած սպանութիւններուն մասնակից եղեր են։

Երեքշաբթի օրը մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպան վսեմ. Թրօքէշ Օսթէն սեպուհը կայսերական պալատը երթալով օգոստափառ Իմքնակալէն ընդունվելու պատիւ ունեցաւ։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մալթայէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն թէ Պէնկազիի մէջ ժանտախտը քիչ մը ատեն նուազելէ ետեւ նորէն սաստկացեր է։ Հոկտ. 24 էն մինչեւ 30ը՝ 139 հոգի բռնվեր 65 ը մեռեր են։

— Օգոստափառ Իմքնակալը անցեալ շաբթու առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհեց Սթէֆանաքի Վոկորիսէս պէյին։

— Մոլտաւիայի Լոզոթէթ Աէքս Պոլքէ պէյին ալ երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհվեցաւ։

— Մայրաքաղաքիս Ռուսիոյ դեսպան Ամ. Պ. տը Պութենէֆ շաբաթ օրը մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի առժամանակեայ կերպով Ռուսիա երթալու համար։ Իւր բացակայութեան ժամանակը դեսպանատան առաջին քարտուղար Լազանով իշխանը գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ։

— Դամասկոսէն գրված վերջին նամակները լուր կուտան թէ Անսարիէ ըսված ապստամբ արաբներուն գլուխ երկու եղբայր Հայրի եւ Իսմայիլ պէյերը՝ որ կայսերական զօրքերէն պաշարվեր էին, արիւնահեղ պատերազմով մը յաղթվեր՝ երկուքն ալ սպաննվեր են։ Կայսերական զօրաց հրամանատարներն են Թահիր եւ Մուսթաֆա փաշաները։

Էս լուրը հետեւեալ կերպով կը

պատմէ Գէորգ Թէն. Նոյեմբեր 8/20 թուով գրված նամակ մը։

« Երէկ առջի նամակովս ծանուցեր էի Սաֆիթայի խռովութիւններուն առաջնորդ Իսմայիլ Հայիր պէյին յաղթելին ու Հայոց կողմը Նաբրիներու ամուր գեղը փախչիլ ապաստանիլը։ Ս՝ուսթաֆայի փաշային զօրքերը նոր ուժն լցնալով՝ հասան, գենքը պաշարեցին, եւ անձնատուր ըլլալէ զատ ուրիշ ճարը չէր մնացած Իսմայիլ պէյին։ Փաշան ալ միաք ունէր անոր կենացը խնայելու. բայց գեղին բնակիչները՝ անոր ժամանակ չթողուցին։ Բռնեցին ապստամբը իր որդւոյն ու եղբօրը հետ, եւ երեքին ալ գլուխը կտրելով առին փաշային բերին։ Սանկով Իսմայիլ պէյին եւ իր ազգատոհմին գործը լմնցաւ։,,

— Հալէպէն Նոյեմբեր 8/20 թուով գրված նամակի մը մէջ հետեւեալը կը կարդանք։

« Հալէպի կուսակալ Մէհմէտ Բէշիա փաշան մեծ բարիք մը ըրաւ մեզի՝ Պարայիս օղլու Էլի անուն աւազակապետը բռնելով։ Այս մարդը քսան տարի է՝ ի վեր՝ Հատայի, Մարաշի եւ Ընթէպի ճամբան բռներ՝ ամենը իր ապատիցներ։

« Հատայի եւ Մարաշի կառավարիչները եւ զինուորական հրամանատարները՝ մանաւանդ Սէլիմ փաշան եւ Պէրիմ փաշան անօգուտ տեղը քանի քանի անգամ զօրք հաներ էին այս սոսկալի աւազակապետին դէմ, որ իր խուժդոնը ոչ միայն դեղերը կը կողոպտէր, ճանապարհորդները կը մերկացնէր ու կը սպաններ, այլ եւ Պիտուր Տաղիի լեռնականներն ալ՝ որոնք պատերազմասէր եւ անզուսպ մարդիկ են՝ ապստամբութեան կը քաջալերէր։

« Հիմա, վսեմ. Մէհէմէտ Բէշիա փաշային ձեռք առած հանճարեղ միջոցներուն շնորհիւը Պարայիս օղլուն իր երեք ընկերներովը ոտերուն ձեռքն ինկած է։,,

— Ընդհանուր առմամբ նոր լուրերուն նայելով՝ Սուրիոյ մէջ հանգիստ չկայ։ Դրուզիները մեր եւ հրդեհի սկզբնաւորութեան նշաններ տեսնելով՝ հասան, դուռը կոտրեցին ու ներս մտան, բայց գժբաղդ ծերը արդէն կիսով չափ այրած էր։

— Գէյօղլու Իբրահիմ Ղամիի փողոցը հոր մը կայ, որ բնակչաց անհոգութեամբը բերանը բաց մնացած է։ Շաբաթ իրիկուն, մեր տարեկան տաճկի աղջայ մը՝ որ թագին պահողին (պէքճի) որդին էր, զեղուածով այն հորին մէջ ինկաւ մեռաւ։

— Գէյօղլու Հայոց դերեզմանատան քովի մեծ զօրանոցին զինուորներէն հարիւրապետի մը երկու տարեկան որդին կիրակի օրը խղդրվեցաւ կաղին (ֆընտըդ) մը կոկորդին մէջ մնալով, որն որ մայրը անխոհեմութեամբ ձեռքը տուեր էր։

— Հաւանական նամակը՝ որ վերջապէս Սրբազնագոյն Կաթուղիկոսին խրկված է, կը խնդրվի լրագրոյս մէջ հրատարակել։

Ամենապատիւ Սրբազան Հայր,

Երէկ այսօր առ Ձեզ կը ներկայանամ բանալով իմ սիրտս ու գաղտփարներս. որն որ երկու տարիէ՝ ի վեր էր յարելով բողոքականութեան շաղաց՝ ի զուր կը հերքէի իմ նախնական եւ առաքելական եկեղեցւոյս արարողութիւնները (որքն որ նոյն ուսուցչաց միտքին դիտաւորութիւնն է մեզի այս ընթացքը բռնել տալ)։

Իսկ հիմա շնորհակալեմ Ամենակալին Աստուծոյ որ վերուց նոյն խաւարամած քողը իմ տեսութենէս՝ արթնցուցելով խիղճս ու հոգիս որ ձգեմ իմ անտի խորհուրդներս ու վերադառնամ իմ նախնի Առաքելական Սուրբ Եկեղեցիս՝ ընդունելով այն ամէն արարողութիւնները որ կը կատարէ Լուսաւորչական Սուրբ Եկեղեցին։

Ուստի եւ կը խնդրեմ, վեհափառ Հայր, որ բարեհաճիք հրապարակաւ ծանուցանելու իմ սիրելի ազգայնոցս՝ իմ եկեղեցւոյս մէջ շնորհուած հաղորդմամբ ու փոխաքով մտնելս։

Ամենախոնարհ ծառայ
Մոլիարոս Սէրվիչեան
Ուսուցիչ

— Ընժանայարդ տոքթոր Հալուշի անուն յոյն բժիշկը որ մայրաքաղաքիս մէջ Գիէնէրի թաղը բաղնիքին դիմացը կը բնակի, կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ամէն երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ առաւօտները մէկ ու կէս ժամ առնը նստելով՝ հոն գացող աղքատ հիւանդները ձրիապէս պիտի նայի։

— Լոնտրայի մէջ անցեալ տարի շինված Լէվանան անուն հսկայ շոգենաւը՝ որուն շինութեանը համար մինչեւ հիմա 640 հազար անգղիական լիրա գացեր էր, 160 հազար լիրայի ծախվեցաւ ուրիշ ընկերութեան մը որ անոր ամէն զարդերը պիտի լմնցունէ 140 հազար լիրա ծախք ընելով։

— Անգղիոյ խորհրդարանին հրամանաւը հրատարակված տեղեկագրի մը մէջ կը կարդանք թէ 1857 տարւոյն վերջը Անգղեցւոց ունեցած բոլոր շոգենաւներուն թիւը 1785ի հասեր է, Տարի մը առաջ այս թիւը 1669է եղեր. ընել է որ մէկ տարուան մէջ 116 շոգենաւ աւելցեր է։

— Գաղղիոյ մէջ 1037 տպարան կայ, որոնք 9500 գրաշար, 3000 տպագրիչ, եւ 1250 սրբագրիչ, վերակացու եւ այլն ունին։

Տարին իրարու վրայ 8000 տեսակ գիրք կը տպվի այս տպարաններուն մէջ. եւ իրենց տարեկան վաստակին գումարը 25 միլիոն ֆրանքի (300 հազար քսակի) կը հասնի։

Վրէֆէի մէջ բացված Խալիպեան ուսումնարանին յայտարարութիւնը այս շաբթու ձեռքերնիս հասնելով, անոր մէջէն աշակերտաց ընդունմանը եւ ուսանելիքներուն վերաբերեալ պայմանները քաղելով լրագրոյս մէջ կը հրատարակենք։

Այս Ուսումնարանին նպատակն է՝ ազգային բարեպաշտ եւ բարեկիրթ դաստիարակութիւն տալ Հայկազն պատանեաց, եւ անոր հետ սորվեցընել անոնց՝ դիտութեանց եւ գլխաւոր գործածական լեզուաց մէջ ամենէն հարկաւորներն ու օգտակարները։

Ամենապատիւ Տէր Յարութիւն Խալիպեան ազգասէր իշխանը ինքնայօժար սիրով կամեցաւ որ իւր ծախիւրը շինուի Ուսումնարանին շէնքը՝ այնպիսի մեծութեամբ որ երկու հարիւր աշակերտ գիշերով ու ցորեկով կարենան միշտ հանդիստ կերպով դաստիարակուիլ։ Եւ որովհետեւ թոշակաւոր աշակերտաց բազմութիւնը երբոր սահմանեալ թուոյ մը հասնի՝ կարելի պիտի բլլայ նաեւ ձրիաւարժ աշակերտներ ընդունել, կամեցաւ որ այն ձրիաւարժ ազգատոհմ աշակերտներէն քսանը Խալիպեան Սնէ։ ըսուին։

Ա. — ՏԵՂԻ ԵՒ ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻՆ

Թէոդոսիա կամ Վրէֆէ քաղաքը որ այս տարիներս նորաշէն երկաթուղով Ուսանատանի երկու մայրաքաղաքացը հետ, այսինքն Մոսկուայի ու Բեգրատուրի հետ միանալու, անով կարգէ դուրս կերպով մը ծաղկելու վրայ է, ուստի եւ այս Ուսումնարանիս հիմնարկութեանը արժանաւոր տեղ ճանչցուեցաւ։ Ընկէց՝ ի զատ, Թէոդոսիոյ օդին առողջութիւնը, շրջակայ տեղերուն զուարճալի բլլալը, Սեւ ծովուն ամենայն գլխաւոր նաւահանգիստներուն հետ անդադար հաղորդակցութիւն ունենալը, ասոնք ամենն ալ մէյ մէկ զօրաւոր պատճառներ էին այս ընտրութիւնս ընելու։

Խալիպեան Ուսումնարանին գլխաւոր վերատեսչութիւնը պահուած է Տնտուն Գաբրիէլի վարդապետի Այվազեան՝ Առաջնորդի վիճակիս Դպրոցականի եւ Պետարապետ. Խալիպեան Տէր Յարութիւն խնամակալէ Ուսումնարանին. իսկ անոր անմիջական հոգաբարձութիւնը յանձնուած է վեց հոգւոյ՝ ընդ նախագահութեամբ Առաջնորդին։

Բ. — ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ

Խալիպեան Ուսումնարանին աշակերտները առ հասարակ մեր Հայոց ազգին որդիքը պիտի բլլան աշխարհիս որ եւ իցէ կողմերէն ընտրուած։

Աշակերտաց ընտրութիւնը Առաջնորդ վերատեսչին գիտութեամբը կամ հաւանութեամբը կըլլայ եւ Թէոդոսիայէն դուրս գլխաւոր տեղեր իրմէ պաշտօնական կերպիւ կարգեալ հոգաբարձաւոց ու գործակալաց ձեռքը։

Աշակերտաց տարիքը առ այժմ 9էն վար ու 15էն վեր պիտի չըլլայ։

Աշակերտաց մէջ երկու կարգ կայ գլխաւոր. մէկը ռոշկաւոր, այսինքն ստակով սովորող, եւ մէսը չբռնաչրդ։

Թոշակաւոր աշակերտաց տարեկան վճարելիքն է 250 բուպլի արծաթի (1000 ֆրանք), որ երկու անգամով կառնուի, այսինքն պատանւոյն ուսումնարան մտած առնը 125 բուպլի (որ է 500 ֆրանք), եւ վեց ամսէն 125 բուպլի։

Ծնողաց հաշուին կը մնան նաեւ ճամբուն ծախքը, դեղարուեստից եւ երկրորդական ուսմանց ծախքերը, ինչպէս նկարչութիւն, երաժշտութիւն եւ այլն. ուսման համար պէտք եղած դասագրքերէն դուրս ուրիշ դրքերն ու գործիքները, եւ առաջին անգամ աշակերտաց տրուելու ճերմակեղենը՝ ըստ առաջիկայ ցուցակին.

12 Շապկի.	4 Սեղանի անձեռոց.
12 Վարտիկ	12 թաշկինակ.
6 Սառն.	12 Գոռգոյ.
6 Երես սրբիչ	Սանդր. վերմակներ եւայլն։

Առաջին անգամ տղուն տրուելիք ամբողջ դրսի հագուստը պատրաստելու համար՝ մէկ անգամ միայն վճարելու է ուսումնարանին 30 բուպլի (որ է 200 ֆրանք)։

Ուստից հոգաբարձուաց հրամանին չեն կրնար ծնողք իրենց որդիքը յանդգնել յուսումնարանն։

Ձրիաւարժ աշակերտները Հոգաբարձուաց ժողովին հրամանովը կընտրուին ազգային դրդրոյներուն մէջէն։

Գ. ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ

Ուսումնարանին մէջ մտնող որ փոյթ մը պի-

ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ (ԳանգաՅ) Գլխաւոր քաղաքներուն գներն՝ Ոսկի մը դոլարի համար

25 Դեկտեմբեր

Լոնդոն	9սոսոսալ
Լիսաբոն 31 օր ապրիլեանէ	147½-147
„ 3 ամիս „	
Փարիզ „	233
Ամստրտամ „	
Գենովա „	566
Մադրիտ „	
Զուրիխ „	
Լիսպոն „	
Գոպենհակ „	
Սոֆիա „	

Ալեքսանդրիոյ Ֆոնտի գները

Ամերիկեան Բանքնոթ	26 28
Ֆրանսական Բանքնոթ	32 34
Անգլիական Բանքնոթ	32
Գերմանական „	34 37
Իտալական „	18
Ռուսական Ոսկի Կուպոն	26 25
Բանկային Ոսկի	
Ինդիգոյի գները (Կարմիր ոսկի մը դիմաց)	
Ամերիկեան „	1 20
Գերմանական Ռայխսմարկ	4 20

Ալեքսանդրիոյ Բամբակի գները

Ամերիկեան Ֆունտ մը	330,000

Ֆունտ մը՝ 50,000 ֆրանկ։

ԲՐԱՅԻԼ

Ս. Պաւլոյ Ֆոնտ մը 500-510
Ռիո Ժանեյրոյ „ 450-460
Պերնամբուքոյ „ 450-460
Մանաուս „ 430-440
Լեռան Բրազիլիոյ „ 470-490
Սանտոս „ 410-450
Սիդնիրոյ 580-600
Գոպենհակէնի դիմաց հանուած 200-230

ԳՈՒՆԱՅԻՆ ԳԻՆԵՐ

(ԳԱՐԵՓԱՏԵՐԵՆ)

ԴԵՐԿԱՏ ԴԻՏԱԿ

Ոսկի ռուբլի մը	մեր ֆրանկով	350
Լեզգի		42.
Ամերիկեան Բանքնոթ		10
Բոլոր (Գրամատ)		15.
„ Լաստիկներ		32 33
Պերսական		6 7
Հնդկական Լուսիերներ		17
Կարմիր (Մարգարիտ)		400.
Պարսկական Ռեալ		25. 35
Կանոնաւոր Բանկնոթներ	„	9. 10

ԱՐԵՎՏՈՒ

Պիլի Ս. տուն Ֆունտ 500-510
„ Բ. „ 450-460
Պիլի Ֆրանսական 450-460
„ „ 430-440
Լեռան Բրազիլիոյ Ֆրանսական 470-490
„ „ Ոսկի 410-450
Սիդնիրոյ 580-600
Գոպենհակէնի դիմաց հանուած 200-230

ԲՐԱՅԻԼ

Ս. Պաւլոյ Ֆոնտ մը 500-510
Ռիո Ժանեյրոյ „ 450-460
Պերնամբուքոյ „ 450-460
Մանաուս „ 430-440
Լեռան Բրազիլիոյ Ֆրանսական 470-490
„ „ Ոսկի 410-450
Սիդնիրոյ 580-600
Գոպենհակէնի դիմաց հանուած 200-230

ԱՐԵՎՏՈՒ

Պիլի Ս. տուն Ֆունտ մը 500-510
„ Բ. „ 450-460
Պերնամբուքոյ „ 450-460
Մանաուս